

Olena Borodina

*Candidate of Economic Sciences, Docent,
Vice-President for Scientific and Pedagogical Work
Kyiv University of Market Relations
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9028-8268>*

Serhii Riabkov

*Postgraduate Student at the Department of Management,
Public Administration and Marketing
Kyiv University of Market Relations
ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-3146-7260>*

Бородіна О.М.

*кандидат економічних наук, доцент,
проректор з науково-педагогічної роботи
Вищого навчального закладу «Київський університет ринкових відносин»
у формі товариства з обмеженою відповідальністю
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9028-8268>*

Рябков С.О.

*аспірант кафедри менеджменту,
публічного адміністрування та маркетингу
Вищого навчального закладу «Київський університет ринкових відносин»
у формі товариства з обмеженою відповідальністю
ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-3146-7260>*

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-530-3-12>

TELEMEDICINE AS A TOOL FOR ECONOMIC EFFICIENCY IN HEALTHCARE

ТЕЛЕМЕДИЦИНА ЯК ІНСТРУМЕНТ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ В СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Після повномасштабного військового вторгнення Росії в Україну суспільство та економіка країни знаходяться вкрай «хворобливому» стані, продовжують завдаватися величезні людські та економічні втрати. З початку війни кількість людей, які живуть у незадовільних соціально-економічних умовах в Україні, збільшилася щонайменше на 1,8 мільйона, досягнувши 9 мільйонів. Значні збитки інфраструктури та широко-масштабні відключення електроенергії уповільнюють економічне зростання [1].

Війна також завдає руйнівних наслідків і для світової економіки, яка бореться з високими відсотковими ставками, рекордно високим рівнем заборгованості та ескалацією нестабільності та конфлікту.

Сучасні виклики спричинили суттєві обмеження в охороні здоров'я. Тому провідна зарубіжна практика у сфері охорони здоров'я пропонує розвиток телемедицини як важливого інструменту забезпечення доступу до медичної допомоги в умовах епідеміологічних і воєнних загроз та ефективно контролювати використання ресурсів охорони здоров'я.

Телемедицина – це використання інформаційно-комунікаційних технологій для надання медичних послуг на відстані. Це дозволяє лікарям і пацієнтам спілкуватися через відеоконференції, онлайн-консультації, обмін медичними даними та іншими способами, не потребуючи фізичної присутності пацієнта в медичному закладі.

Використання телемедицини підвищує ефективність охорони здоров'я, підвищує його прозорість та розширює доступ до якісних медичних послуг. Можливість отримати належну медичну допомогу, навіть якщо фахівець недоступний особисто, сьогодні має вирішальне значення для пацієнтів, оскільки багато лікарів стали внутрішньо переміщеними особами або взагалі залишили країну, а багато медичних закладів було пошкоджено та зруйновано.

Згідно з результатами дослідження USAID LHSS «Телемедицина в Україні – аналіз ситуації», станом на 2023 рік фахівці в галузі охорони здоров'я вказують, що телемедицина економить час та полегшує фахівцям отримання консультацій від досвідченіших колег та колег з-за кордону. Серед факторів успіху вони назвали надання якісного навчання за процесами та логістикою, спеціалізованих навчальних посібників з використання телемедичного обладнання, а також необхідного обладнання для телемедицини у лікарнях [2].

Телемедицина стає важливим інструментом для підвищення економічної ефективності в сфері охорони здоров'я завдяки кільком ключовим аспектам:

1. Зниження витрат на транспорт та інфраструктуру. Телемедицина дозволяє пацієнтам отримувати консультації та медичні послуги без необхідності фізично відвідувати лікаря або медичний заклад. Це особливо корисно для людей, які проживають у віддалених або важкодоступних районах. Витрати на транспортування пацієнтів значно знижуються, а також зменшується навантаження на медичні заклади.

2. Підвищення доступності медичних послуг. Телемедицина дозволяє забезпечити доступ до кваліфікованих лікарів навіть в регіонах, де бракує медичних спеціалістів. Це сприяє ефективнішому використанню ресурсів і знижує потребу в надмірних витратах на створення нових медичних установ в віддалених районах.

3. Економія часу та покращення ефективності. За допомогою телемедицини можна швидше здійснювати консультації, моніторинг здоров'я пацієнтів, а також дистанційно управляти хронічними захворюваннями. Це дозволяє лікарям ефективніше використовувати свій робочий час, знижуючи навантаження на лікарні та зменшуючи час очікування пацієнтів на прийом.

4. Запобігання хворобам та рання діагностика. Телемедицина сприяє ранньому виявленню проблем зі здоров'ям завдяки постійному моніторингу пацієнтів та використанню новітніх технологій для аналізу даних. Рання діагностика дозволяє знизити витрати на лікування важких форм захворювань, що в свою чергу сприяє економії коштів.

5. Зниження адміністративних витрат. Багато адміністративних процесів, таких як запити на рецепти або відправка медичних документів, можна автоматизувати за допомогою телемедичних технологій. Це дозволяє зменшити витрати на управлінський персонал і знизити загальне адміністративне навантаження.

6. Зниження рівня госпіталізацій. Завдяки можливості надання консультацій на відстані і дистанційного моніторингу стану пацієнта, телемедицина може допомогти уникнути госпіталізацій у випадках, коли стан пацієнта можна контролювати на дому. Це значно знижує витрати на стаціонарне лікування.

Таким чином, телемедицина не тільки покращує доступність медичних послуг, але й дає змогу значно знижувати витрати в системі охорони здоров'я, підвищуючи її ефективність. Потенційна економія коштів є суттєвою, оскільки віртуальні консультації можуть значно зменшити накладні витрати як для лікарів, так і для пацієнтів. Крім того, здатність технологій розширювати доступ до медичної допомоги, особливо у віддалених районах, узгоджується з ширшими цілями покращення справедливості у сфері охорони здоров'я.

Телемедицина зменшує витрати на охорону здоров'я, зводячи до мінімуму потребу в особистих візитах та створенні і утриманні дорогої медичної інфраструктури.

В Україні, де багато закладів охорони здоров'я було пошкоджено або зруйновано внаслідок війни, віртуальна охорона здоров'я пропонує економічно ефективну альтернативу фізичному відновленню. Це відповідає цілям уряду щодо більш ефективного використання ресурсів та покращення якості медичної допомоги [3].

Телемедицину не слід розглядати як заміну традиційних методів надання медичної допомоги. Впровадження цифрових технологій у охорону здоров'я виходить із суспільних цілей та забезпечує підтримку місії громадської охорони здоров'я та загальне охоплення населення медичною допомогою, підвищення її доступності та якості, виконання завдань національної безпеки з урахуванням клінічної та економічної доцільності.

Враховуючи стрімке зростання тенденцій розвитку цифрових технологій та технологічну революцію, телемедичні інструменти можуть використовуватися не тільки для надання медичної, реабілітаційної та профілактичної допомоги, а й як інструменти навчання та управління, а також стимулювати економічний розвиток, створювати нові робочі місця та нові галузі знань.

Інвестиції в телемедичну інфраструктуру сприяють зростанню цифрової економіки України. Розвиток телемедичних платформ, заходів кібербезпеки та IT-підтримки вимагає кваліфікованої робочої сили, яка стимулює створення робочих місць у сферах технологій та охорони здоров'я. Потреба в кваліфікованих професіоналах у сфері цифрової охорони здоров'я також створює попит на освітні програми, що зміцнює технологічний потенціал країни та ринок праці. Розвиваючись, телемедична галузь сприяє інноваціям та залучає іноземні інвестиції, що підвищує економічну стійкість України [4].

Таким чином, телемедицина пропонує Україні ефективніший і економічніший спосіб надання медичних послуг, що сприяє економічним вигодам через підвищення продуктивності, нових робочих місць і підвищення стійкості. Її відповідність державним реформам і міжнародним стандартам робить Україну лідером цифрової охорони здоров'я в регіонах. Телемедицина – це не лише підвищення якості медичних послуг, а й стратегічна економічна інвестиція, яка сприяє сталому зростанню та створенню розвинутої та стійкої цифрової економіки.

Література:

1. World Bank Group URL: <https://www.worldbank.org/en/country/ukraine/overview> (дата звернення: 28.01.2025).
2. Проєкт «Сталий розвиток національних систем охорони здоров'я» (LHSS) у межах проєкту USAID «Integrated Health Systems IDIQ». Березень 2023 року. Телемедицина в Україні: ситуаційний аналіз. Роквіль, штат Меріленд: Abt Associates. URL: https://www.lhssproject.org/sites/default/files/resource/2023-05/LHSS_UKRAINE_FY23_Landscape%20Assessment%20of%20Telemedicine%20in%20Ukraine_Ukr.pdf (дата звернення: 28.01.2025).
3. Телемедицина: сучасний інструмент підвищення якості охорони здоров'я та добробуту лікарів. URL: <https://help24.org.ua/uk/blog/105> (дата звернення: 28.01.2025).
4. Управлінська, освітня, економічна складові телемедичних технологій. URL: <https://moz.gov.ua/uk/upravlinska-osvitnya-ekonomichna-skladovi-telemedichnih-tehnologij> (дата звернення: 28.01.2025).